

146. Perjantaina 15 päivänä joulukuuta 1989

kello 12

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ulkopuolella päiväjärjestyksen

tehdään päätös eduskunnan lausunnosta valtioneuvoston lastensuojelua koskevan selonteon johdosta 4774
Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 42

Toinen käsittely:

1) Ehdotukset laeiksi indeksiehdon käytöstä vuosia 1990 ja 1991 koskevis-
sa työ-, virka- ja toimiehtosopimuksis-
sa sekä työtuomioistuimesta annetun
lain 1 §:n muuttamisesta 4776

Hallituksen esitys n:o 240
Lakialoite n:o 111
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o
94
Suuren valiokunnan mietintö n:o 242

Kolmas käsittely:

2) Ehdotus laiksi maatilatalouden
tuloverolain väliaikaisesta muuttami-
sesta 4779

Hallituksen esitys n:o 113
Toivomusaloitteet n:ot 42, 64, 65, 78 ja
79
Valtiovarainvaliokunnan mietinnöt
n:ot 77 a ja 77
Suuren valiokunnan mietintö n:o 200

Siv.

3) Ehdotus laiksi vuodelta 1990 suo-
ritettavasta korotuksesta vakuutetun
kansaneläkevakuutusmaksuun ja työn-
antajan sairausvakuutusmaksuun 4779

Siv.

Hallituksen esitys n:o 236
Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 43
Suuren valiokunnan mietintö n:o 225

4) Ehdotukset laiksi vuodelta 1990
toimitettavassa valtionverotuksessa so-
vellettavista veroasteikoista ja veropro-
senteista 4781

Hallituksen esitys n:o 109
Lakialoitteet n:ot 87 ja 98
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o
84
Suuren valiokunnan mietintö n:o 226

5) Ehdotukset laiksi tulo- ja varalli-
suusverolain muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 110
Lakialoitteet n:ot 29, 54, 64, 67, 69, 75,
81, 84, 85, 96 ja 104
Toivomusaloitteet n:ot 29, 48, 50, 55,
58, 63 ja 77
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o
85
Suuren valiokunnan mietintö n:o 227

6) Ehdotukset laeiksi ennakkooperin-
tälain 10 §:n väliaikaisesta muuttami-
sesta sekä työnantajan sosiaaliturva-
maksusta annetun lain 5 §:n väliaikai-
sesta muuttamisesta 4792

Hallituksen esitys n:o 228
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o
86
Suuren valiokunnan mietintö n:o 228

Siv. Puhetta johtaa puhemies Sorsa.

7) Ehdotukset perhe-eläkejärjestelmän kokonaisuudistusta koskeviksi laeiksi 4792

Hallituksen esitys n:o 173
Lakialoite n:o 22/1988 vp.
Toivomusaloitteet n:ot 933, 957 ja 1055/1987 vp. sekä 683/1988 vp.
Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 36
Suuren valiokunnan mietintö n:o 224

Ainoa käsittely:

8) Asetus 10 päivältä marraskuuta 1989 kehityksistä peräisin olevien tavaroitten tulli- ja tuontimaksuvelvoitteista annetun asetuksen muuttamisesta „
Mainittu asetus (A n:o 34)
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 90

9) Valtioneuvoston päätös 19 päivältä lokakuuta 1989 eräiden hedelmien tullien ja vehnägluteenin tuontimaksun väliaikaisesta muuttamisesta 4793
Sanottu päätös (VNP n:o 5)
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 91

Esitellään:

10) Hallituksen esitys n:o 239 vuonna 1988 pidetyn 75. Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymien yleissopimusten ja suositusten johdosta „

Pöydällepanoa varten esitellään:

11) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 9 eduskunnan oikeusasiamiehen toiminnastaan vuonna 1988 antaman kertomuksen johdosta (K n:o 9) 4795

12) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 93 hallituksen esityksen johdosta valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1990 (HE n:o 106) „

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi ensimmäinen varapuhemies Hetemäki-Olander sekä edustajat Ahde, Kanerva, Kuuskoski-Vikatmaa, Myller ja Siitonen.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Ahde ja Kanerva.

Ilmoitusasiat:

Uusi edustaja

Puhemies: Ilmoitan, että Helsingistä oleva apulaisprofessori Kai Kalima, joka varamiehenä Helsingin kaupunginvaalipiiristä tulee eduskunnan jäseneksi Oy Yleisradio Ab:n pääjohtajaksi nimitetyn ed. Paasilinnan sijaan, on tiistaina 12 päivänä joulukuuta esittänyt minulle 8 päivänä joulukuuta asianmukaisesti tarkastetun ja hyväksytyn edustajanvaltakirjansa ja on siten oikeutettu ryhtymään edustajantointaan hoitamaan.

Ed. Kalima merkitään läsnä olevaksi.

Uusi hallituksen esitys

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella tältä päivältä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitys n:o 241, joka nyt on edustajille jaettu.

Valtioneuvoston lastensuojelua koskeva selonteko

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen päätetään lastensuojelua koskevasta valtioneuvoston selonteosta. Keskustelu asiasta julistettiin viime keskiviikkona pidetyssä istunnossa päättyneeksi. Käsittelyn pohjana on sosiaalivaliokunnan mietinnössään n:o 42 ehdottama lausunto, jonka lopullisesta sisälöstä valtiopäiväjärjestyksen 36 §:n 3 mo-

mentin mukaan eduskunnan on nyt päätettävä, minkä jälkeen eduskunta siirtyy päiväjärjestykseen.

Keskustelussa on ed. Haavisto ed. Pulliaisen kannattamana ehdottanut, että eduskunta käsittelyn pohjana olevan, sosiaalivaliokunnan mietintöön sisältyvän sanamuodon lisäksi hyväksyisi selonteon johdosta annettavaan lausuntoonsa seuraavat lausumat:

1) "Eduskunta edellyttää, että valtionhallintoon perustetaan lapsiasiamiehen virka seuraamaan lasten ja nuorten tarpeiden toteutumista yhteiskunnallisessa päätöksenteossa, ja siirtyy päiväjärjestykseen."

2) "Eduskunta toteaa, että vanhempien nykyistä paremmilla mahdollisuuksilla joustaviin työaikoihin, osapäivätyöhön ja sapativapaisiin olisi tärkeä lasten ja vanhempien suhteita tukeva vaikutus, ja edellyttää nykyistä suurempaa joustoa ja muunteluvaraa työaikoihin sosiaali- ja eläketurvaa heikentämättä ja siirtyy päiväjärjestykseen."

3) "Eduskunta edellyttää, että lasten- ja nuorisopsykiatrisia palveluja sekä mahdollisuuksia perheterapiaan lisätään nopean asiantuntija-avun takaamiseksi vaikeuksiin joutuneille perheille ja lapsille, ja siirtyy päiväjärjestykseen."

4) "Eduskunta toteaa, että lasten- ja nuorisokulttuurille annettu tuki ei vastaa lasten ja nuorten osuutta väestöstä, ja edellyttää, että tukea lasten- ja nuorisokulttuurille lisätään muun muassa kulttuuriharrastusmahdollisuuksia voimakkaasti kehittämällä vastapainoksi mainonnan avulla lapsiin suunnatulle kulutuskulttuurille, ja siirtyy päiväjärjestykseen."

5) "Eduskunta edellyttää, että rikosten sovittelua ja vaihtoehtoisia rangaistusmuotoja kehitetään nopeasti siten, että ne tulevat yleensä ensisijaisiksi seuraamuksiksi nuorten tekemistä rikoksista, ja siirtyy päiväjärjestykseen."

6) "Eduskunta toteaa, että vuokra-asuntojen puute ja ylikorkeat vuokrat ovat aiheuttaneet nuorille kohtuuttomia vaikeuksia irrottautua kodista, ja edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle tarpeelliset esitykset erityisen 18—25-vuotiaille nuorille suunnatun nuorisoasunto-ohjelman käynnistämisestä, ja siirtyy päiväjärjestykseen."

7) "Eduskunta edellyttää, että lapsiperheiden ja nuorten yhteiskunnallisen painoarvon lisäämiseksi selvitetään mahdollisuudet van-

hempien käyttämään lasten äänioikeuteen sekä äänestysikärajan laskemiseen 16 ikävuoteen, ja siirtyy päiväjärjestykseen."

Ed. P. Leppänen on ed. Jokisen kannattamana vastaavasti ehdottanut hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

"Eduskunta toteaa, että valtion tulo- ja menoarvioesityksissä hallitus ei ole halunnut varata riittäviä voimavaroja nuorisotyöhön, jolloin virkalisäykset ja muu määrärahojen kasvu ovat riittämättömiä, ja että koko maassa on vain kuusi valtionapuun oikeutettua nuoriso-ohjaajan virkaa, vaikka hakeumuksia on yli sadasta uudesta virasta, ja edellyttää, että hallitus vuoden 1991 tulo- ja menoarvioesityksen laadinnassa varautuu siihen, että virkoja voidaan lisätä vuosittain niin, että tarve tulee tyydytetyksi viidessä vuodessa, ja siirtyy päiväjärjestykseen."

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Lausumaehdotuksista äänestetään kustakin erikseen mietintöön sisältyvää sanamuotoa vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Haaviston 1) ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. Haaviston 1) ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 161 jaa- ja 30 ei-ääntä; poissa 8. (Koneään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Haaviston 2) ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. Haaviston 2) ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 169 jaa- ja 23 ei-ääntä; poissa 7. (Koneään. 2)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Haaviston 3) ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. Haaviston 3) ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 169 jaa- ja 24 ei-ääntä; poissa 6. (Koneään. 3)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Haaviston 4) ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. Haaviston 4) ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 167 jaa- ja 24 ei-ääntä; poissa 8. (Koneään. 4)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Haaviston 5) ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. Haaviston 5) ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 164 jaa- ja 27 ei-ääntä; poissa 8. (Koneään. 5)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Haaviston 6) ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. Haaviston 6) ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 169 jaa- ja 23 ei-ääntä; poissa 7. (Koneään. 6)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Haaviston 7) ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. Haaviston 7) ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 170 jaa- ja 22 ei-ääntä; poissa 7. (Koneään. 7)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. P. Leppäsen ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. P. Leppäsen ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 167 jaa- ja 23 ei-ääntä; poissa 9. (Koneään. 8)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Eduskunta on hyväksynyt sosiaalivaliokunnan mietinnön mukaisen lausunnon selonteon johdosta.

Mietinnön ponteen sisältyvä ehdotus mietinnön saattamisesta valtioneuvoston tietoon hyväksytään.

Eduskunta siirtyy päiväjärjestykseen.

Asia on loppuun käsitelty.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Riihijärvi: Herra puhemies! Suuri valiokunta kokoontuu tänään välittömästi kolmannen istunnon jälkeen tai mahdollisten pöydällepanojen johdosta neljännen istunnon jälkeen.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotukset laeiksi indeksiehdon käytöstä vuosia 1990 ja 1991 koskevista työ-, virka- ja toimiehtosopimuksissa sekä työtuomioistimesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 240

Lakialoite n:o 111

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 94

Suuren valiokunnan mietintö n:o 242

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 242. Eilen pidetyssä neljännessä täysistunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

Yleiskeskustelussa on ed. Laine ed. Laakso sen kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi hyväksyttäisiin lakialoitteeseen n:o 111 perustuva, vastalauseeseen sisältyvä lakiehdotus.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy suuren valiokunnan mietinnön, äänestää "jaa"; jos "ei" voittaa, on ed. Laineen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 167 jaa- ja 20 ei-ääntä; poissa 12. (Koneään. 9)

Eduskunta on käsittelyn pohjaksi hyväksynyt suuren valiokunnan mietinnön.

Eduskunta ryhtyy hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

1 § hyväksytään keskustelutta.

2 §.

Keskustelu:

Ed. Laine: Herra puhemies! Ehdotan, että pykälä hyväksyttäisiin lakialoitteeni ja vastalauseen mukaisena.

Ed. Löyttyjärvi: Herra puhemies! Kannatan ed. Laineen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Laine ed. Löyttyjärven kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Tämä asia on tullut jo päätetyksi edellä suoritetussa, käsittelyn pohjaa koskeneessa äänestyksessä, minkä vuoksi ehdotusta ei voida esitellä äänestykseen.

Puhemiehen menettely hyväksytään.

Pykälä hyväksytään.

3 §.

Keskustelu:

Ed. Laine: Herra puhemies! Ehdotan, että pykälä poistettaisiin.

Ed. Löyttyjärvi: Herra puhemies! Kannatan ed. Laineen poistoehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Laine ed. Löyttyjärven kannattamana ehdottanut, että pykälä poistettaisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Laineen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 168 jaa- ja 21 ei-ääntä; poissa 10. (Koneään. 10)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

4 §.

Keskustelu:

Ed. Laine: Herra puhemies! Ehdotan, että pykälä poistettaisiin.

Ed. Löyttyjärvi: Herra puhemies! Kannatan ed. Laineen poistoehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Laine ed. Löyttyjärven kannattamana ehdottanut, että pykälä poistettaisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Laineen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 169 jaa- ja 19 ei-ääntä; poissa 11. (Koneään. 11)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

5 §.

Keskustelu:

Ed. Laine: Herra puhemies! Ehdotan, että pykälä poistettaisiin.

Ed. Löyttyjärvi: Herra puhemies!
Kannatan ed. Laineen poistoehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Laine ed. Löyttyjärven kannattamana ehdottanut, että pykälä poistettaisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Laineen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 169 jaa- ja 20 ei-ääntä; poissa 10. (Koneään. 12)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

6 §.

Keskustelu:

Ed. Laine: Herra puhemies! Ehdotan, että pykälä poistettaisiin.

Ed. Löyttyjärvi: Herra puhemies!
Kannatan ed. Laineen poistoehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Laine ed. Löyttyjärven kannattamana ehdottanut, että pykälä poistettaisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Laineen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 168 jaa- ja 20 ei-ääntä; poissa 11. (Koneään. 13)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

7 §.

Keskustelu:

Ed. Laine: Herra puhemies! Ehdotan, että pykälä poistettaisiin.

Ed. Löyttyjärvi: Herra puhemies!
Kannatan ed. Laineen poistoehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Laine ed. Löyttyjärven kannattamana ehdottanut, että pykälä poistettaisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Laineen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 169 jaa- ja 20 ei-ääntä; poissa 10. (Koneään. 14)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

8 §.

Keskustelu:

Ed. Laine: Herra puhemies! Ehdotan, että pykälä poistettaisiin.

Ed. Löyttyjärvi: Herra puhemies!
Kannatan ed. Laineen poistoehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Laine ed. Löyttyjärven kannattamana ehdottanut, että pykälä poistettaisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Laineen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 169 jaa- ja 20 ei-ääntä; poissa 10. (Koneään. 15)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

9 ja 10 §, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan ehdotukseen hallituksen esitykseen sisältyvän toisen lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotus laiksi maatilatalouden tuloverolain väliaikaisesta muuttamisesta

Jatkettu kolmas käsittely, ainoa käsittely
Hallituksen esitys n:o 113
Toivomusalitteet n:ot 42, 64, 65, 78 ja 79
Valtiovarainvaliokunnan mietinnöt n:ot 77 a ja 77
Suuren valiokunnan mietintö n:o 200

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 77 a. Valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 4 momentin mukaan eduskunta voi nyt hyväksyä tai hylätä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä ehdotetun lakiehdotuksen.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen toivomusalitteiden hylkäämisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi vuodelta 1990 suoritettavasta korotuksesta vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksuun ja työnantajan sairausvakuutusmaksuun

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 236
Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 43
Suuren valiokunnan mietintö n:o 225

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Laine: Herra puhemies! Kuten asian käsittelyn eri vaiheissa on todettu, kyseessä on hyvin törkeä keppilaki, Liikasen keppilaki, jolla yritetään paitsi kansalaisten toimeentuloa vaikeuttaa myös osaltaan pakottaa sellaisiin työehtosopimusratkaisuihin, jotka eivät vastaa palkansaaajien etuja. Tässä yhteydessä viittaa myös hallituksen muihin sellaisiin ratkaisuihin, jotka kansan etujen kannalta ovat turmiollisia.

Herra puhemies! Ehdotan perusteluissa lausuttavaksi: ”Koska hallitus esillä olevalla niin sanotulla ’Liikasen keppilailla’ ja myös liikevaihtoveron, vuokrien ja maksujen korotuspäätöksillä vaikeuttaa työläisten ja toimihenkilöiden toimeentuloa sekä indeksiehdon käyttöä rajoittavalla lakiesityksellään loukkaa ammattiyhdistysliikkeen sopimusvapautta, hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta.”

Ed. Väistö: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on ns. keppilaki, jonka hallitus on uhannut toteuttaa, ellei tulopoliittinen kokonaisratkaisu toteudu. Lakiesitys korottaa tuntuvasti vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksua. Samoin hallituksen esityksellä vaikeutettaisiin pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytyksiä. Tämä on vastoin hallituksen ohjelmaa. Samoin se on vastoin niitä lausumia, joilla eduskunta on edellyttänyt helpotettavan työvaltaisten yritysten asemaa. Eduskunta on myös noin vajaa kuukausi sitten jo hyväksynyt samoja asioita koskevan

hallituksen esityksen n:o 154, ja nyt hallitukselle jäisi ratkaistavaksi, kumpi näistä toteutetaan myöhemmin.

Ehdotan, että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Ed. Stenius-Kaukonen: Herra puhemies! Kannatan sekä ed. Väistön hylkäysehdotusta että ed. Laineen lausumaehdotusta, jossa esitetään hallitukselle epäluottamuslausetta.

Mielestäni tämä asia on todella epäluottamuksen arvoinen hallitukselle. Tämä osoittaa, että meillä ei ole mitään todellista kansanvaltaa. Suhteet ovat kääntyneet täysin väärinpäin. Hallitus vaatii eduskunnalta luottamusta eikä päinvastoin, että hallitus pyrkii hankkimaan omalle toiminnalleen eduskunnan luottamuksen. Pennin veronkorotus kansaneläkemaksun muodossa rasittaa kaikkein eniten pienituloisia ihmisiä niin kuin kunnallisvero jakoverona yleensä.

Kun eilen puhuimme siitä, minkälaisilla talouspoliittisilla toimilla voitaisiin inflatorinen kehitys estää ja suuret palkankorotusvaatimukset, juuri veropoliittisilla toimenpiteillä hallituksella olisi ollut erinomaiset keinot keventää pienituloisten ja myöskin keskituloisten ihmisten verotusta. Niillä olisi voitu vaikuttaa inflaatioon, mutta hallituksen omat konstit ovat aivan väärät, ja kun se ei saa kansan luottamusta, se yrittää pakottaa kansalaiset hyväksymään huonot keinot. Tämä on todella ikävää politiikkaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Väistö ed. Stenius-Kaukonen kannattamana ehdotanut, että lakiehdotus hylättäisiin.

Ed. Laine ed. Stenius-Kaukonen kannattamana on ehdottanut, että perusteluissa lausuttaisiin: "Koska hallitus esillä olevalla niin sanotulla 'Liikasen keppiläillä' ja myös liikevaihtoveron, vuokrien ja maksujen korotuspäätöksillä vaikeuttaa työläisten ja toimihenkilöiden toimeentuloa sekä indeksiehdon käyttöä rajoittavalla lakiesityksellään loukkaa ammattiyhdistysliikkeen sopimusvapautta, hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta."

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Ensin on äänestettävä lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakiehdotuksen, äänestää "jaa"; jos "ei" voittaa, on lakiehdotus hylätty.

Puhemies: Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

"Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahonen, Aittoniemi, Ajo, Ala-Harja, Alho, Antvuori, Backman, Björklund, Björkstrand, Bärlund, Donner, Dromberg, Elo, Gustafsson, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hetemäki-Olander, Hietala, Hilpelä, Hokkanen, Holvitie, Hurskainen-Leppänen, Häkämies, Hämäläinen, Ikkala, Jaakonsaari, Jansson, Joenpalo, Jouppila, Joutsensaari, Jurva, Järvenpää, Järvisalo-Kanerva, Jääskeläinen, Kalima, Kalliomäki, Karkinen, Kasurinen, Kautto, Kekkonen, Kettunen, Knuuttila, Kohijoki, Kärhä, Lahti-Nuuttila, Laitinen, Lamminen, Lapiolahti, Laurila, Lax, Liikanen, Lindroos, Linnainmaa, Louekoski, Louvo, Luttinen, Malm, Melin, Metsämäki, Miettinen, Mäkelä, Mäki-Hakola, Mäkipää, Mönkäre, Mörttinen, Niinistö, Nordman, Nyby, Nyman, Ollila, Paakkinen, Paasio, Paavilainen, Paloheimo, Perho, Pesola, Pietikäinen, Pohjanoksa, Pohjola, Puhakka, Puisto, Pulliainen, Puolanne, Pystynen, Rajamäki, Ranta, Rantanen, Rauramo, Renlund, Riihijärvi, Rinne, J. Roos, T. Roos, Rusanen, Saarinen, Saastamoinen, Salolainen, Sasi, Savela, Savolainen, Skinnari, Soininvaara, Suominen, Särkijärvi, Taina, Taxell, Tiuri, Turunen, Tykkyläinen, Törnqvist, Uosukainen, Urpilainen, Valli, Valo, Varpasuo, Vastamäki, Wasz-Höckert, Westerlund, Viinanen, Viljanen, Vistbacka, Vuoristo, Vähänäkki ja Zyskowiec.

"Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

E. Aho, R. Aho, Alaranta, Almgren, Andersson, Anttila, Apukka, Astala, Fred, Hautala, Heikkinen, Helle, Huuhtanen, Iko-

nen, Isohookana-Asunmaa, Jokinen, Jokiniemi, Juhantalo, Jäätteenmäki, Kankaanniemi, Kauppinen, Kempainen, Kietäväinen, Koistinen, Kokko, Kääriäinen, Laaksonen, P. Lahtinen, Laine, Lehtosaari, P. Leppänen, U. Leppänen, Löyttyjärvi, Maijala, Mattila, Moilanen, Männistö, Nieminen, Pekkarinen, Pelttari, Pesälä, Pokka, Puska, Renko, Ryyänen, Röntynen, Saapunki, Saari, Sarapää, Seppänen, Sillanpää, Siuruainen, Stenius-Kaukonen, Säilynoja, Tenhiälä, Tennilä, Tähkämä, Uitto, Wahlström, Vihriälä, Virolainen, Vähäkangas, Väistö, Väyrynen ja Väänänen.

”Tyhjää” äänestää edustaja M. Lahtinen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Ahde, Kanerva, Korkia-Aho, Kuuskoski-Vikatmaa, Myller, Rehn ja Siitonen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 126 jaa- ja 65 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 7. (Koneään. 16)

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Lopuksi on äänestettävä perusteluja koskevasta ehdotuksesta.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Laineen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 133 jaa- ja 21 ei-ääntä, 37 tyhjää; poissa 8. (Koneään. 17)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotukset laiksi vuodelta 1990 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 109

Lakialoitteet n:ot 87 ja 98
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 84
Suuren valiokunnan mietintö n:o 226

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Pekkarinen: Herra puhemies! Käsittelyssä on hallituksen asteikkolakesitys vuodelle 1990. Keskusta ei ollut voinut hyväksyä sellaista asteikkolakia, mitä hallitus esitti, mutta kun nyt ollaan kolmannessa käsittelyssä ja jonkinlainen asteikko täytyy kuitenkin ensi vuodellekin hyväksyä, niin täytyy antaa tuki näissä oloissa tälle heikolle hallituksen esitykselle.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toisessa käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksytään.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotukset laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Kolmas käsittely, ainoa käsittely
Hallituksen esitys n:o 110
Lakialoitteet n:ot 29, 54, 64, 67, 69, 75, 81, 84, 85, 96 ja 104
Toivomusaloitteet n:ot 29, 48, 50, 55, 58, 63 ja 77
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 85
Suuren valiokunnan mietintö n:o 227

Puhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksista.

Koska toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus koskee osittain osittain uutta, osittain

lisättyä veroa, joka on tarkoitettu kannettavaksi yhtä vuotta pitemmältä ajalta, on lakiehdotus valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 1 momentin mukaan hyväksytty, jos sitä kolmannessa käsittelyssä on kannattanut vähintään 2/3 annetuista äänistä. Muussa tapauksessa lakiehdotus on rauennut ja asia on palautettava valtiovarainvaliokuntaan mainitun pykälän 2 momentissa säädetyssä tarkoituksessa.

Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toivomusaloitteista.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

Ed. Moilanen: Suomen eduskunta tekee tänään historiaa, mutta valitettavasti maamme kehityksen kannalta kielteistä historiaa, mikäli hyväksyy tulo- ja varallisuusverolakiesityksen pysyvänä. Kristillisen liiton eduskuntaryhmä ei voi hyväksyä hallituksen esitystä.

Siksi ehdotan, että hallituksen ehdotus tulo- ja varallisuusverolain hylätään. Samalla ehdotan siltä varalta, että se hyväksytään, kolmea perustelulausumaa.

Niissä nimenomaan esitetään lain korjaamista niin, että verotus edistäisi yritteliäisyyttä, säästämistä sekä kotimaista sijoitus- ja investointitoimintaa. Tämän lain hyväksyminen merkitsisi nimenomaan huonon säästämiskehityksen jatkumista, rakasta yrittämisen, työnteon ja suomalaisen kilpailukyvyyn heikentämistä — sen vuoksi ensimmäinen ponsi. Lisäksi ehdotan toista ja kolmatta lausumaa. Ehdotan siis perusteluissa lausuttavaksi:

1) ”Hyväksyessään lakiehdotuksen eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin tulo- ja varallisuusverolain muuttamiseksi niin, että se edistää työnteoa, yritteliäisyyttä, säästämistä sekä kotimaista sijoitus- ja investointitoimintaa.”

2) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin tulo- ja varallisuusverolainsäädännön uudistamiseksi siten, että velkojen korkovähennysoikeus ei suosi avosuhteita ja että lapsiperheet tulevat verotuksessa oikeudenmukaisesti kohdelluiksi.”

3) ”Eduskunta edellyttää hallituksen selvittävän mahdollisuudet tulo- ja varallisuusverolainsäädännön muuttamiseksi siten, että verovelvollinen saa vähentää valtionverotuksessa tulostaan rahalahjoituksen, joka on tehty Suomen valtiolle käytettäväksi Suomen maanpuolustusta edistävään tarkoitukseen, lähetys- tai kansalaisjärjestölle kehitysyhteistyöhön tai humanitaariseen avustustoimintaan kotimaassa tai ulkomailla.”

Ed. Jaakonsaari: Arvoisa puhemies! Verokeskustelu on tänä syksynä ollut laimeampaa kuin vuosi sitten. Lieneekö syynä se, etteivät ihmiset enää kovin helposti syty niihin uhkakuviiin, joita oppositio äänekkäästi on tuonut esille verokeskustelussa. Niitä ei enää oteta todesta ja ajatellaan ehkä niin, että elämä jatkuu kutakuinkin entisellään pelotteluista huolimatta. On erinomaisen hyvä asia, että lähes hysteriaan taipuvainen asennoituminen suhtautumisessa verouudistukseen on nyt poistunut. Tämän takia on mahdollista tarkastella verouudistuksen jatkoa ehkä analyttisemmin kuin vuosi sitten.

Suomalainen verouudistuskeskustelu näyttää saavan vauhtia Ruotsista. Naapurimaamme näyttää nyt esimerkkiä meille suomalaisille, miten isoja reformeja ylipäätään valmistellaan ja toteutetaan. Suomenhan piti olla verouudistuksessa edelläkävijä ja edelläkulkija, mutta niin tässä kävi, että meillä on sittenkin opittavaa Ruotsista. (Ed. Vähäkangas: Asiaan, asiaan!)

Herra puhemies! Ehkä vähän onnetonta on se, että Suomessa ollaan nyt ottamassa oppia Ruotsin verouudistuksesta vain niiltä osin, mikä koskee veroprogression purkamista, ja unohdetaan tyystin se, miten Ruotsi aikoo etuisuuksia poistamalla ja veropohjaa laajentamalla ottaa hyvätuloisilta pois valtaosan siitä hyödystä, mitä marginaaliveron alentaminen tuo. (Ed. Jokinen: Meillä otetaan vähätuloisilta!) Ruotsissa on laskettu, että tuloverojen kevennykset johtavat noin 60—70 miljardin kruunun alenemisiin verokertymissä, eli Ruotsin valtio saa jatkossa tuloverosta tuon verran vähemmän tuloa.

Tuloverotuksen aleneminen ei kuitenkaan merkitse sitä, että kokonaisveroaste alenisi saman verran. Ruotsi säilyttää veroasteen entisenä ja kerää puuttuvat veromarkat muista kohteista. Muun muassa pääomatulojen verotusta kiristetään siten, että sieltä

tulee vuosittain parikymmentä miljardia lisärahaa valtion kirstuun. Elinkeinoverotuksen porsaanreikiä tukitaa kovalla kädellä, luontoisedut arvostetaan käypään arvoon, korkovähennyksiä ja muita vähennysetuuksia karsitaan niin, että niistä eniten hyötyneet, lähinnä hyvätuloiset, saavat varautua suuriinkin menetyksiin saavutetuissa eduissa. Eli edetään kaikilla rintamilla ja selkein askelin, tai ainakin on hyvin valmistellut suunnitelmat kohtuullisen linjakkaisiin veroratkaisuihin. Ensi vuosi tulee Ruotsissa olemaan ratkaiseva sen suhteen, meneekö kaikki suunnitellun käsikirjoituksen mukaisesti.

Minusta tästä on sen verran opittavaa, että myös meidän tulisi edelleen rakastaa korkeaa veroastetta mutta samalla matalaa tuloveroastetta. Meillä olisi todellakin paljon opittavaa Ruotsin verouudistuksesta nimenomaan muiden kuin työtulojen verotuksen kehittämisessä. Työtulojen verotus ja siihen liittyen erityisesti progression purkaminen on edennyt Suomessakin lähestulkoon suunnitelmien mukaisesti, mutta eteneminen elinkeino-, pääoma- ja myyntivoittotulojen verotuksessa on ollut kangertelevaa. Tätä vuotta koskien tehtiin veropohjan laajennuksia, mutta ensi vuonna mennään jo piirun verran takaisinpäin mm. omaisuustulojen verotuksessa. Ja suunnitelmat siirtyä pääomatulojen verotuksessa lähdeverotuksen suuntaan merkinnevät, pahoin pelkään, lievennystä ainakin suurien pääomatuloerien verotukseen.

Tässä yhteydessä voinee kysyä ja on syytä kysyä, kun mielestäni juuri nyt pitäisi katsoa verouudistuksen jatkoa, mahdammeko olla liian herkkähipiäisiä raha- ja pankkipiirien vaatimusten edessä, kun muutoksia tehdään heti, kun he niitä vaativat. Veropohjan laajennus, tulevat veroratkaisut ovat seuraavien vaalien ja seuraavan hallituspohjan suuria kysymyksiä, joten niistä on syytä käynnistää keskustelu tässä ja nyt.

Ruotsi aikoo säilyttää EY-maista poikkeavan verokäytännön myös elintarvikkeiden verotuksessa. Meillä ollaan vauhdilla alentamassa elintarvikkeiden liikevaihtoverotusta MTK:n ja elintarviketeollisuuden painostuksesta. Meille uskotellaan, että näin voitaisiin alentaa ruoan hintaa. Tällä hetkellä elintarvikkeissamme on liikevaihtoveroa keskimäärin runsaat 10 prosenttia ja Ruotsissa jopa yli 23 prosenttia. Silti ruoan hinta on Ruotsissa keskimäärin alempi kuin meillä. Tämä

tilanne kertonee sen, että korkea ruoan hinta ei selity kohtuuttomalla liikevaihtoverotuksella vaan enemmän muilla syillä. Siksi elintarvikkeiden liikevaihtoveroa ei saa lähtee poistamaan ainakaan siinä uskossa, että näin ratkaistaisiin ruoan hintaongelmat. Arvoisa puhemies! Vuosi 1991 tulee olemaan tämän hallituksen viimeinen veroreformivuosi. Siitä vuodesta ei saa tulla pelkästään marginaaliverojen alentamisvuotta. Verotusta on tarkasteltava kokonaisuutena ja ratkaisu on tehtävä siten, että hallitusohjelmaan kirjatut jyvät periaatteet tulojaosta toteutuvat. Mikäli tulopoliittinen ratkaisu syntyy, kuten toivon, tulee vuoden 1991 palkkaratkaisu toteuttaa siten, että vero- ja palkkaratkaisut täydentävät toisiaan. Marginaaliverojen pudotus tuo hyvätuloisille niin reippaita nettotulojen lisäyksiä, että he voisivat solidaarisuutta osoittaen luopua palkankorotuksesta tai vielä enemmän: alentaa nimellispalkkojaan. Tämä olisi historiallisestikin jo jotain.

Ed. Ahde merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Vähäkangas (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Jaakonsaaren puheenvuoro oli todella hyvä jarrutuspuheenvuoro, ja saatiin kuunnella esitelmä, miten Ruotsissa aiotaan verotusta kehittää jatkossa ja mitä siellä tulee tapahtumaan. Tosiasia on kuitenkin, ed. Jaakonsaari, sillä tavalla, että kaikki käytännön toimenpiteet, että pienten ja keskituloisten verotusta voitaisiin keventää, on saatu torpedoitua tässä eduskunnassa, ja minä kyllä ihmettelen ed. Jaakonsaaren logiikkaa näissä asioissa. Täällä puolustellaan näitä toimenpiteitä; nämä hallituksen esitykset verotaulukkoihin pieni- ja keskituloisille todella vaikeuttavat heidän elämäänsä, mutta ed. Jaakonsaari löytää tässä todella heidän kannaltaan positiivista. Toivottavasti ed. Jaakonsaari vuoden päästä voi analysoida tämän veroasteikon hyvyttä pieni- ja keskituloisten suhteen.

Ed. Seppänen: Herra puhemies! Nyt kun hallituspuolueet ovat saaneet kaikki kansanedustajansa paikalle, niin ilmeisesti tämä äänestyksen tulos tulee sitten olemaan sellainen kuin hallitus haluaa. Ei ole var-

maankaan mitään syytä pitkittää näitä tehtäviä äänestyksiä.

Minä kannatan ed. Moilasen tekemää ehdotusta, että hylättäisiin tämä lakiehdotus.

Perusteluna on se, että tämä on hallituksen linjaa, suurituloisia ja rikkaita suosivaa linjaa, johon kokoomus on saanut sosialidemokraatit suostuteltua mukaan, ja kysymyksessä on palkansaajaväestön etujen vastainen linja. Sitä lakia olisi pitänyt korjata, jotta se olisi vastannut paremmin työätekevien ihmisten etuja.

Ed. Pekkarinen: Herra puhemies! Yhdyin tehtyihin ehdotuksiin tämän lakiesityksen hylkäämisestä, ja tällä hylkäsesityksellä on todella vankat perusteet. Tämä hallituksen tulo- ja varallisuusverolaki on varmastikin tärkein osa sitä verolinjaa, jota hallitus vuonna 1990 tulee noudattamaan. Se on osa sitä epäoikeudenmukaista, epäsosiaalista veropoliittista linjaa, jossa liikevaihtoveron korotus on toinen elementti ja asteikkolakien helpottaminen suurituloisille on toinen elementti, mutta joissa molemmissa elementeissä pieni- ja keskituloisia lapsiperheitä ei muisteta.

Edelleen tämä hallituksen esitys entisestään monimutkaistaa monelta kohdalta verotusta. Verotuksen yksinkertaistamiseen lähtenyt hallitus on saanut huikeita suorituksia aikaan nimenomaan verotuksen monimutkaistamisessa ja vaikeaselkoistamisessa. Erityisesti vastustamme kuitenkin tämän esityksen sanomaa niiltä lukuisilta kohdilta, jotka merkitsevät lapsiperheiden verotusaseman heikentämistä tosiasiaissa suhteessa aiempaan tilanteeseen. Toiseksi hyvin vankka peruste on se, että tällä hetkellä todella suurissa taloudellisissa vaikeuksissa olevilta asuntovelallisilta jälleen kerran, ei nyt niin paljon mutta kuitenkin, leikataan lainakorkeiden verovähennysmahdollisuutta.

Herra puhemies! Tämän suuntaisilla perusteilla pitkittämättä ainakaan nyt tässä yhteydessä tätä keskustelua enempiä yhdyn täällä käytettyihin hylkäsesityksiin.

Ministeri Puolanne: Herra puhemies! En tiedä kaikkea sitä keskustelua, mitä täällä on käyty, (Ed. Seppänen: Ministerin olisi syytä olla täällä läsnä!) mutta olen kyllä toisen käsittelyn puheenvuorot kuunnellut huoneessani. Joka tapauksessa ajattelin, että

tässä vaiheessa on hyvä saattaa tietoon eduskunnan pöytäkirjoihinkin, mitä keskustapuolueen esitykset sekä tulo- ja varallisuusverolakiin että asteikkolakiin olisivat merkinneet veron saajien ja samalla tietysti myös veron maksajien kannalta. Keskustapuolueen vastalauseiden hinta on yhteensä arvioitu valtiovarainministeriön vero-osastolla 6,5 miljardiksi markaksi. Samalla totean myös, että SKDL:n vastaavien vastalauseiden arvo on 2,5 miljardia markkaa. On tietysti erittäin helppoa ja hyvä ehdottaa erilaisia vähennyksiä lisättäväksi ja palautettavaksi. Ainahan niissä on sitten tasapainotusongelma sen jälkeen olemassa.

Ed. Seppänen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Pyytäisin ministeriä lukemaan valtiovarainministeriössä tehdystä selvityksestä myös, paljonko SKDL on esittänyt tulon lisäyksiä menojen kattamiseksi.

Ed. Pekkarinen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ensinnäkin täytyy niiltä osin osoittaa ministerille kiitosta, että kerrankin on todella ripeästi saatu selvityksiä joistakin keskustan asiakirjoista niiltä osin, mitä verovaikutuksia niillä on. Aina ei vastaavanlaisiin pyyntöihin yhtä ripeästi valtiovarainministeriön suunnalta vastauksia saa.

Mitä tulee ministeriön laskelmiin, en niihin sellaisenaan ihan suoralta kädeltä luota. Toiseksi meidän veroesityksemme, sekä TVL:n, asteikkoverolain että liikevaihtoverolain yhteydessä esittämämme muutokset, ovat osin rinnakkaisia esityksiä. Ei niitä jokaista voi erikseen laskea. Ne ovat rinnakkaisia esityksiä, ja siitä syystä niiden kokonaisvaikutus on toisenlainen kuin ministeri Puolanne puheenvuorossaan esittää.

Ed. E. Aho: Herra puhemies! Ensinnä ministeri Puolanteelle äskeisestä väitteestä. On mielenkiintoista, että ministeri nyt puuttuu tähän keskusteluun ja näin merkittävällä tavalla, että hän katsonut tärkeimmäksi kysymykseksi keskustan vastalauseen taloudelliset vaikutukset ja niihin paneutumisen. Mielestäni hallituksen kannattaisi tässä suhteessa siivota ensin oma tonttinsa. Me muistamme verovelvollisina vielä sen ”hyvän viestin”, jonka valtiovarainministeriöstä saimme siitä, mitä verotuksessa tulee tapahtumaa.

Ne laskelmat, joita siihen sisältyi, olivat tunnetusti totaalisesti pielessä. Eli olisi syytä ehkä ensiksi keskittyä niihin ja sen jälkeen ryhtyä arvioimaan opposition tekemiä ehdotuksia.

Toinen asia, johon ed. Pekkarinen jo viittasi, on se, että meidän ehdotuksemme ovat rinnakkaisia monilta osin, jolloin niitä ei voida suinkaan laskea yhteen. Jos jokin meidän ehdotuksemme vähennysjärjestelmän osalta toteutuisi, se olisi ilman muuta merkinnyt sitä, että meidän asteikkovaatimuksemme olisivat olleet toisenlaisia.

Herra puhemies! Hyvin mielenkiintoinen oli ed. Jaakonsaaren puheenvuoro. Panin siitä muistiin yhden lauseen, jossa hän totesi, että "on rakastettava korkeaa veroastetta, mutta alhaista tuloveroastetta". Ilmeisesti olen kuullut oikein. Se on aika erikoinen väite. Olisi mielenkiintoista kuulla, mitä kookoomuksen suunnalla tällaisesta ajatuksesta tuumitaan. Onko todella niin, että tämä on hallituksenkin veropolitiikan suunta, eli kokonaisveroaste saa nousta millaiseksi tahansa, kunhan vain tuloveroaste laskee. Jos näin on, niin täytyy sanoa, että oppositiolla ja hallituksella, ainakin mitä keskustaoppositioon tulee, on kovin toisenlainen näkemys. En muista oikein, että tämä olisi erityisesti ollut sosialidemokraattien tavoitteleva linja aikaisemmin, että välillisiä veroja kiristetään ja tuloveroastetta vastaavasti lasketaan.

Ed. Heikkinen: Herra puhemies! On todella valitettavaa, että hallitus nyt väen väkisin ajaa näin epäonnistuneen verouudistuksen päätökseen. Hallitushan tavoitteli kokonaisverouudistusta, jolla oli selvät tavoitteet, mutta kaikista hallitusohjelman mukaisista päätavoitteista on luovuttu ja hallitus on toiminut jopa niiden vastaisesti. Tuloverojärjestelmää on pystytty monimutkaistamaan, käteen jäävän tulon osalta tuloeroja on pystytty kasvattamaan suurituloisia suosivalla tavalla ja uudistuksen myötä sosiaalinen epäoikeudenmukaisuus tulee yhteiskunnassamme lisääntymään. On ihmeellistä, jos hallitus ei tajua, kuinka verouudistus on saanut aikaan vain ennenkuulumattoman suuttumuksen kansalaisten keskuudessa.

Ed. Hautala: Herra puhemies! Kannatan ed. Moilasen kolmea perustelulausumaehdotusta.

Ed. Sasi: Herra puhemies! Täällä keskustapuolue on syyttänyt siitä, että verotus ei yksinkertaistu. Mutta mitä tulee keskustapuolueen omaan vastalauseeseen, niin voidaan todeta, että keskustapuolueen esittämät muutokset eivät nekään lainkaan yksinkertaista verotusta, vaan tekisivät sen vielä entistä monimutkaisemmaksi.

Mitä tulee ed. Jaakonsaaren puheenvuoroon ja keskustan siitä esittämään huomautukseen, niin ei kai tavoitteena tällä hallituksella missään tapauksessa ollut se, että kokonaisveroaste, bruttoveroaste, nousisi, vaan tarkoituksena on pyrkiä säilyttämään se suurin piirtein sillä tasolla, millä se on ollut, kun hallitus on työskentelynsä aloittanut, ottaen kuitenkin huomioon myös järkevän suhdanepolitiikan harjoittaminen. Mutta hallituksen viimeaikaiset toimenpiteet selvästi kuitenkin osoittavat sen, että hallituksen tavoitteena on tuloveroasteen laskeminen, eli pyritään siihen, että tuloverotus olisi selvästi lievempää kuin se on ollut vielä mm. viime vuonna. Ne ratkaisut, jotka mm. Kallion välitysesitykseen liittyvät, hallituksen puolelta annetut sitoumukset, osoittavat sen, että tarkoituksena on päätyä selvästi alempaan tuloveroasteeseen kuin se, millä oltiin silloin, kun tämä hallitus aloitti työskentelynsä. Tätä voidaan pitää rakenteellisesti merkittävänä, oikean suuntaisena kehityksenä.

Nyt kyse on siis kuitenkin verouudistuksen jatkamisesta ensi vuodelle ja toivottavasti siitä pysyvästi eteenkinpäin. On valitettavaa, että voimakkaan pelottelun johdosta verouudistus on saanut selvästi huonomman maineen kuin sille kuuluu. Verouudistuksen suunta on oikea, sen kaikki asiantuntijat myöntävät, veroasteikkojen alentamiseen on pyrittävä. Se voi tapahtua vain myös veropohjaa laajentamalla. Tuossa suhteessa ratkaisut eivät ole koskaan miellyttäviä, mutta ne ovat välttämättömiä.

Täällä ed. Jaakonsaari jo referoi hieman Ruotsin verouudistusta, mutta osoittaakseni sen, kuinka kaikkialla maailmassa ja myös meitä lähimpänä olevassa maassa pyritään aivan samaan suuntaan, mikä osoittaa suunnan oikeellisuuden, on ehkä syytä todeta, että Ruotsissa vuonna 1991 90 prosenttia ruotsalaisista maksaa ainoastaan kunnallisveroa, joka on keskimäärin 31 prosenttia, ja vain 10 prosenttia ruotsalaisista maksaa yli 180 000 kruunun yli menevästä osasta 20

prosentin valtion tuloveroa. Eli tuloverotus alenee olennaisesti Ruotsissa. Vastaavasti pääomatuloille tulee 30 prosentin suhteellinen verokanta, eli niistä maksetaan suurin piirtein sama kuin kunnallisverotuksessa maksetaan tuloista.

Tämä merkitsee sitä, että Ruotsissa tuloverotus kevenee kaiken kaikkiaan 73 miljardia kruunua, eli lähestulkoon puolet valtion tuloverosta häviää tuossa yhteydessä. No, millä tämä rahoitetaan? Ruotsissakin vastaavasti 14 miljardia kruunua otetaan lisää työtulojen veropohjaa laajentamalla. Muun muassa vapaan autoedun arvo nostetaan 35 prosenttiin uuden auton hankintahinnasta, mikä on selvästi kireämpää kuin se, mikä järjestelmä meillä Suomessa tällä hetkellä on. Lounaseteleitä verotetaan niiden täydestä arvosta, ei 75 prosentista, vaan täydestä arvosta. Myös kulukorvauksien verotusta olennaisesti kiristetään. Tämän lisäksi myös kaikista lainoista, jotka ovat edullisia, saatu etuisuus joutuu verotuksen piiriin. Myös pääomatulojen verotusta tuossa yhteydessä selvästi kiristetään niin, että niitten lisätuotto on 28 miljardia kruunua. Muun muassa asuntojen myyntivoittoverotus toteutetaan Ruotsissa siten, että asunnon myyntivoitto on 9 prosenttia myyntihinnasta, ja mikäli on kesäasunnosta kyse, tuo vero on 18 prosenttia vapaa-ajanasunnon myyntihinnasta. Niin kutsutun "allmânt sparanden" eli tavanomaisen säästämisen veroprosentti on 20 prosenttia eikä yleensä pääomatuloihin sovellettava 30 prosenttia. Ruotsissa korot ovat täysimääräisesti vähennyskelpoisia 100 000 kruunuun asti, mutta sen jälkeen niitten verotusta selvästi voimakkaasti rajoitetaan.

Mutta keskeistä Ruotsin verouudistuksessa on se, että se rahoitetaan voimakkaasti myös välillistä verotusta kiristämällä. Välillisen verotuksen kiristämisen kautta otetaan 23 miljardia kruunua yhteiseen pottiin. Muun muassa täysi liikevaihtovero tulee hotelli- ja ravintolapalveluille ja rakentamiselle. Myös liikevaihtovero tulee henkilökuljetuksille, telepalveluille, kampaajille, kauneushoidolle, vedelle ja jätevedelle, ja edelleen myös voimakkaasti kiristetään energia-verotusta siten, että energiaan tulee liikevaihtovero, ja myös nk. haittaveroja tai "miljöavgifter", kuten se on ruotsiksi. Näin voidaan todeta, että Ruotsin verouudistuksessa suunta on selvästi sama kuin meillä, mutta nyt

Ruotsissa otetaan askel pitemmälle, mihinkä meillä on päästy, mikä merkitsee sitä, että tällä linjalla meidän täytyy jatkaa vuosina 1991 ja 1992 voimakkaasti eteenpäin, jotta ei synny sellaista tilannetta, että meillä Pohjoisessa muissa maissa tuloverotus on selvästi keveämpää kuin Suomessa.

Täällä salissa on esitetty väitteitä siitä, että tämä verouudistus suosii suurituloisia. Kehotan kaikkia näitä väitteitten esittäjiä tutustumaan hallituksen esityksen perusteluissa oleviin asteikkoihin siitä, miten valtion tuloverot jakautuvat keskimäärin tuloluokittain, vuoden 1988 esityksen perusteluihin ja 1989 esityksen perusteluihin. Vuoden 1988 esityksen perusteluissa voitiin todeta, että melko tasaisesti verokevennykset tulivat kaikille tuloluokille, kuitenkin keskituloisille pikkuisen huonommin kuin muille. Jos nyt katsotaan tätä hallituksen esitystä ja tähän liittyviä verojakaumataulukoita, niin voidaan todeta, että jälleen jakauma on varsin tasainen. Tosiasia on se, että suurituloiset saavat suurimmat kevennykset markkamääräisesti. Sen sijaan pienituloisemmat saavat kaikkein suurimmat kevennykset, kun verrataan alennettuja veroasteikkojen johdosta maksettuja veroja aikaisempiin veroihin eli laskentatavasta riippuen saadaan erilaisia tuloksia, mutta jos otetaan oikeudenmukainen laskentatapa eli maksettujen verojen määrä suhteessa tuloihin, niin tässä tilanteessa jakauma on varsin tasainen verouudistuksen jälkeen.

Täällä on eräissä yhteyksissä viitattu siihen, että kun liikevaihtoverotusta kiristetään, se vaikuttaa kielteisesti pienituloisiin. Tässä salissa jo kerran aikaisemmin viittasin aivan tuoreeseen ruotsalaiseen tutkimukseen, joka tehtiin Ruotsin verouudistuksen yhteydessä. Haluan myös todeta, että meillä on istunut liikevaihtoverotoimikunta, joka viime keväänä jätti oman mietintönsä, ja tuon liikevaihtoverotoimikunnan laskelmissa voidaan todeta aivan sama seikka. Suomessakin liikevaihtoveron osuus kotitalouksien kulutusmenoista kaikissa tuloryhmissä jakautuu erittäin tasaisesti. Mainitun mietinnön sivulla 68 taulukossa 6.5 todetaan liikevaihtoverosta, että alimmassa desiiiryhmässä se on 12,1; seuraavassa 12; seuraavassa 12,5; seuraavassa 12,4; seuraavassa 12,5; seuraavassa 12,7; seuraavassa 12,8; seuraavassa 12,7; seuraavassa 12,9 ja ylimmässä eli korkeimmassa tuloryhmässä 12,7; eli jakauma on äärimmäi-

sen tasainen. Tässä suhteessa voidaan todeta, että ei voida väittää, että olisi olennaisia muutoksia tulonjaossa verotuksen muutosten kautta aiheutettu.

Haluan vielä lopuksi, että jokainen, joka väittää muuta, tutustuisi Ruotsissa vuonna 1983 tehtyyn selvitykseen "Statens offentliga utredningar" otsakkeella "Skall matmomsen slopas?", jossa todetaan aivan selvästi, että tällaisia väitteitä kyllä on esitetty, että liikevaihtoveron poistaminen elintarvikkeilta helpottaisi lapsiperheiden asemaa, mutta tämänkin selvitys osoittaa sen, että lopputulos onkin aivan päinvastainen.

Lopuksi haluan todeta, että mielestäni valtiovarainvaliokunnassa on tehty ansiokkaita muutoksia tähän hallituksen esitykseen. Kuten kaikki tiedämme, korkomenot useissa perheissä, joilla on asuntovelkoja, ovat viime aikoina nousseet. Tästä syystä valtiovarainvaliokuntahan esittääkin mietinnössään, että asuntovelkojen korkovähennyksen lapsikortuksen määrää korotettaisiin 3 000 markasta 3 500 markkaan. Tämä on periaatteellisesti sikäli myönteinen ratkaisu, että se suosii nimenomaan lapsiperheitä ja myös kasvattaa sitä eroa, mitä on yksinäisen ja lapsiperheen tekemän vähennyksen välillä. Kun nyt yksinäinen saa 20 000 markan vähennyksen, niin lapsiperhe saa tehdä 29 000 markan vähennyksen, joten voidaan sanoa, että tässä suhteessa on tulevaisuudelle esitetty oikeata kehityssuuntaa.

Myös on tehty toinen lapsiperheitä tukeva ratkaisu, joka koskee asuntovähennystä. Asuntovähennyksen 7 000 markan määrää on nostettu 7 500 markkaan, ja myös aikaa, miltä tuon vähennyksen saa tehdä, on pidentetty siten, että jos asunto on 1987 tai sen jälkeen otettu käyttöön, niin tuo asuntovähennys voidaan tehdä.

Tässä yhteydessä on myös kulutusluottojen korkovähennystä leikattu 1 000 markalla, niin että se pudonnut 7 000 markasta 6 000 markkaan ja 10 000 markasta 9 000 markkaan, ja voidaan sanoa, että tämä osoittaa mielestäni valiokunnan laajan enemmistön tahdon siitä, että yhteiskunnan ei tule suosia kulutusluottojen ottamista ja tällä tavalla mahdollistaa näiden korkojen vähentämistä, ja on todennäköistä se, että kulutusluottojen korkovähennys tulee lähivuosina ensin supistumaan ja sitten vähitellen poistumaan.

Herra puhemies! Katson, että näiden muu-

tosten jälkeen hallituksen esitys on saanut varsin myönteisen muodon, ja mielenkiinnolla odotan niitä varsin merkittäviä muutoksia, joita tullaan tekemään vuoden kuluttua, mm. sitä että korkein tuloveroprosentti nyt tulee putoamaan 39:ään.

Ed. Pekkarinen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Mitä ensinnäkin tulee vähennyksiin, asuntolainakorkojen vähennyksiin ja asuntovähennykseen, ne ovat tietysti oikean suuntaisia, pieniä, oikean suuntaisia liikkumisia, mutta, ed. Sasi, ne koskevat vain uusia asuntovelallisia. Asuntovähennys kahdelta vuodelta taaksepäin toki koskee muitakin, mutta pääsääntöisesti tämä koskee vain uusia asunnonhankkijoita. (Min. Puolanne: Onhan lapsikorotus!) - Lapsikorotus koskee sellaisia vanhoja asuntovelallisia, joilla on lainakorkoja noin 25 000—26 000, ei ketään muita. Ministeri Puolanne, kaikista asuntovelallisista tämä on muutama prosentti, aivan ylivoimaista valtaosaa, yli 90:tä prosenttia nämä eivät auta ollenkaan. Niitä te päinvastoin leikkaatte lainakorkojen vähennysoikeutta, niin kuin täällä on moneen kertaan tullut todistettua.

Mitä tulee vielä ed. Sasin puheenvuoroon verotuksen kokonaisvaikutuksista tähän asti, tämän uudistuksen kokonaisvaikutuksista, niin ehkä nyt riittää todeta, että kaikki asiantuntijat tällä hetkellä ennustavat, että tämän vuoden bruttoveroaste tulee olemaan noin 38 prosenttia — hallitus itse kertoo että 37,5 prosenttia, tutkimuslaitokset puhuvat 38 prosentista — ja ensi vuonna reilusti yli 38 prosenttia. Puolentoista prosenttiyksikön bruttoveroasteen korotus ei totisesti ole mikään pieni asia. Se merkitsee verotuksen tasossa noin 7 miljardin markan kiristymistä, ja se on kyllä mitä melkoisin suoritus tältä hallitukselta, eikä siinä lukemassa ole mukana edes ne TEL-maksujen kahden prosenttiyksikön korotukset, joita Suomessa ei oteta bruttoveroasteeseen.

Ed. Soininvaara (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Sasin puheenvuoro poikkesi siinä mielessä ilahduttavasti monesta muusta täällä käytetystä veropoliittisesta puheenvuorosta, että se edes yritti olla analyttinen. Siinä mentiin hieman myös sisälle asiaan lukujen ja muitten tosiasioitten tai ainakin tosiasioiksi väitettyjen asioitten

kautta. Erityisen ilahduttavaa oli kuulla, kuinka kehuttiin Ruotsin verouudistusta ja luvattiin kehitystä samaan suuntaan. Me jäämme nyt sitten odottamaan autoedun verotuksen kiristymistä ja esityksiä myyntivoittojen verotuksen kiristämisestä. Erityisesti haluamme odottaa näitä voimakkaita ympäristöveroja, joilla Ruotsissa kerättiin muistaakseni 11 miljardia kruunua, että hallitus pääsisi ensi vuonna samaan tasoon ja mieluummin vähän siitä ohitsekin.

Sitten ed. Sasi ehkä unohtikin sen Ruotsin veroasteikkojen olennaisen muutoksen, ja se oli verotettavan tulon alarajan voimakas nostaminen, joka muuten hämmästyttävässä määrin muistutti vihreitten täällä tekemää esitystä. Tässä mielessä jos ed. Jaakonsaaren ajatus siitä, että tuloveroa pitäisi ehkä vähän vähentää ja siirtää välillisen verotuksen puolelle, toteutetaan siten kuin vihreät täällä esittivät, niin se ei lisää tuloeroja. Mutta jos se toteutetaan niin kuin hallitus on toistaiseksi esittänyt, se lisää tuloeroja.

Sitten edelleen, viime vuonna hallituksen verouudistus ei keskimäärin lisännyt tuloeroja, mutta tämänvuotinen asteikkotarkitus lisäsi tuloeroja. Ed. Sasin puheenvuoro keskittyi ainoastaan valtion tuloveroon. Hän unohtaa kokonaan ne tulonjakovaikutukset, joita on ollut välillisten verojen muutoksella, joka olisi pitänyt asteikkojen alapäässä korjata, niin kuin vihreitten taulukkoesityksessä esitettiin.

Ed. Laine (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Sasin puheenvuoro, johon sisältyi paljon numeroita, sisälsi heti alkuunsa sellaisen väitteen, että verouudistus on joutunut huonoon valoon sitä kohtaan kohdistetun pelottelun johdosta. Ed. Sasi, ettekö te nyt voi vieläköän suostua siihen käsitykseen, että verouudistus on joutunut huonoon huutoon uudistuksen sisällön johdosta. Ja kun minä hyvin arvaan, että te ette usko ihmisten omiin kokemuksiin, ette työvään ettekä ammattiyhdistysliikkeen lehtiin, niin lukekaa nyt Uutta Suomea. Siellä on viime joulukuusta lähtien todistettu, miten tämä verouudistus on ollut epäedullinen kansan valtaenemmistölle lukuunottamatta sitä suurituloisten ryhmää, jotka kyllä ovat siitä hyötynneet ja tulevat hyötymään niidenkin ratkaisujen jälkeen, jotka nyt ovat saamassa lopullisen sisällön.

Te puhuitte prosenteista. Ei työläinen, pienipalkkainen viranhaltija tai toimihenkilö voi syödä niillä prosenteilla yhtään mitään. Hänen pitää saada palkkaa taikka käteen jäävää tuloa lisää, jotta hän voisi menestyä. Juuri tältä osin suurituloiset saavat suurimman hyödyn, niin kuin muutoin tuossa tulitte sanoneeksi.

Lopuksi totean, että ed. Sasin äskeinen puheenvuoro viittaa selvästi siihen, että hallituspuolue kokoomus ja ilmeisesti koko hallitus on valmistautumassa yhä voimakkaampaan välillisen verotuksen kiristykseen. Sille kaikelle tuo puheenvuoro oli perustana.

Ed. E. Aho (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Mitä tulee verouudistuksen tavoitteisiin, niin meidän näkemyksemme eroaa hallituksen tavoitteista keskeisimmin ehkä siltä osin, että hallitus lähtee siitä, että verotuksella on ainoana tavoitteena kerätä valtiolle rahaa. Meidän mielestämme verotuksella voidaan ja kannattaa edelleenkin huolehtia tärkeistä yhteiskunnallisista tehtävistä, mm. lapsiperheiden asemasta, ihmisten perustoimeentulon turvaamisesta ja ympäristönsuojelun edistämisestä. Kyllä näiden pitää kuulua verotuksen tavoitteisiin myös tulevaisuudessa.

Mitä tulee hallituksen toimenpiteisiin tältä osin, täytyy sanoa, että ensinnäkin mitä tulee verotuksen yksinkertaistamiseen, niin se on lähinnä vitsi ja huono vitsi sen takia, että hyvin monet muutokset, joita nyt on tehty, ovat johtaneet verotuksen entistä suurempaan monimutkaisuuteen ja vaikeuteen verovelvollisen kannalta. Kuuluisa asuntojen asuntovähennysjärjestelmä on ehkä kaikkein kuvaavin esimerkki siitä, valtava määrä erilaisia tuloeroja. Ihmisten on täysin mahdotonta vertailla keskenään korkovähennystä ja asuntovähennystä ja tehdä ratkaisu, kumpi on heidän kannaltaan edullisempi. Kun täällä puhuttiin siitä, miten on parannettu korkovähennystä lapsiperheiden kannalta, pitää puistaa, että jotta saisi 29 000 markan vähennyksen hyväkseen, pitää olla lähes 35 000 markan vuotuiset korot, joiden pohjalta se on mahdollista tehdä.

Edelleen puuttuisin kolmanteen asiaan, joka koskee oikeudenmukaisuutta, joka on niinkään yksi verouudistuksen tavoitteista. Pitää katsoa kokonaisuutta, ei vain veroasteikkoja, vaan myös välillistä verotusta ja

perusturvaa, ja jos näitä katsotaan tämän hallituksen toimikaudella, näistä syntyy epä-sosiaalinen kokonaisuus, jota me emme voi olla kannattamassa.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En toista niitä kommentteja, jotka ed. Soininvaara esitti ed. Sasin puheenvuoron johdosta. Kiinnitän kuitenkin vielä huomiota erääseen ed. Sasin väitteeseen. Hän totesi, että liikevaihtoveron poistaminen elintarvikkeilta ei vaikuttaisi ruuan hintaan. Hän on todella tässä oikeassa, jos kartelleja ei pureta. Siinä on se juu. Tässä suhteessa hallitus on totaalisesti epäonnistunut, ollut täysin kykenemätön purkamaan niitä hintakartelleja, jotka suomalaisessa yhteiskunnassa ovat, ja sama koskee myös sen hallitsemaa kilpailuvirastoa.

Ed. Anttila (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ed. Soininvaara puheenvuorossaan vastauksena ed. Sasin puheenvuoroon kiitteli ed. Sasin puheenvuoroa. Tämä kiittely toki selittyy sillä, että vihreät ovat tehneet viime vuoden joulunalusaikaan verrattuna 180 prosentin käännöksen suhtautumisessaan hallituksen verouudistukseen. Tässä mielessä tulee mieleeni se, että kun vihreitä on kahdelta suunnalta kosittu hallitukseen, vihreät ovat ottaneet kosinnan vakavasti ja pyrkivät hallitukseen muuntautumalla hallituksen kaltaisiksi.

Ed. Sasi (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Laine puhui siitä, miten tietysti raha, joka meillä on kädessä, merkitsee eniten, mutta prosenteilla on myös tiettyä merkitystä. Jos ajattelempa verotusta joka vuosi, joudumme ottamaan inflaation huomioon verotuksessa. Jos otamme henkilön, jonka tulot kuukaudessa ovat 50 000 markkaa, jos meillä on 10 prosentin inflaatio, hänen palkkaansa täytyy korottaa, valitettavasti sanokaamme, vaikka 5 000 markalla, jotta hänen ansiotasonsa säilyisi entisellään. Vastaavasti veroasteikkojakin täytyy korottaa tuon prosenttirajan osalta 10 prosentilla, ja tietysti luvut tuntuvat suurilta, mutta tosiasiallisesti henkilön tuloasema ei millään tavalla muutu, joten tästä syystä prosentit ovat äärimmäisen tärkeitä. On toki helppoa heittää tällaisia suuria lukuja ja lietsoa niillä kateutta, mutta rehellisyyttä toivoisin tässä suhteessa.

Kun katsotaan hallituksen esityksen perusteluissa olevia tulonjakaumalukuja, haluan myös todeta, että kun verouudistus tehtiin, erityisesti korostettiin sitä, että pääomatulujen veropohjan laajentamisen vaikutukset eivät vielä vaikuta välttämättä vuonna 1989 kovin laajasti, mutta sen jälkeen vähitellen alkavat vaikuttaa. Toki tietysti nämäkin tekijät täytyy ottaa huomioon, ja nämä ovat niitä seikkoja, mm. myyntivoitot, jotka erityisesti lisäävät suurituloisten maksamien verojen määrää. Tosin kohtaanto on siellä hyvin epätasainen, mutta jos ryhmä otetaan kokonaisuutena, veroalennukset eivät ole sitä luokkaa, mitä on eräissä puheenvuoroissa väitetty.

Sitten haluan myös todeta sen, että mm. Veronmaksajain Keskusliitto on todennut, että tuloverotus vuoteen 1988 verrattuna selvästi alenee vuonna 1990 ja että päästään noin 1987 tasolle, joten tässä suhteessa voidaan sanoa, että hallitus voi alkaa jo vähitellen osoittaa tuloksia tuloverotuksen kevenytymisestä.

Ed. Seppänen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Mielestäni ed. Sasi teki juuri sen virheen, joka tulee laskettaessa prosentteja ja markkoja. Jos 10 prosentin inflaatio nostaa toisen palkkaa 500 markkaa ja toisen 5 000 markkaa, niin kuitenkin näiden ihmisten käyttämän välttämättömyyskulutuksen osuus muuttuu aivan toisella tavalla. Nimittäin molemmilla välttämättömyyskulutus nousee saman verran, mutta toisella jää sen lisäksi sijoitettavaa tai säästettävää. Suuresta palkasta jää säästettävää huomattavasti enemmän kuin pienestä palkasta. Pienestä palkasta nousu menee suurelta osin elinkustannuksiin, suurista palkoista elinkustannuksiin plus säästämiseen, ja tältä osin tämä parantaa suurituloisen suhteellista asemaa ja johtaa siihen, että tuloerot todella vääristyvät yhteiskunnassa. Tässä annetaan korvausta suurituloiselle myös muusta kuin elinkustannusten noususta, vaikka sitä hintatasoa mitataan elinkustannusindeksin avulla. Tässä elinkustannusindeksissä otetaan huomioon nimenomaan välttämätön kulutus.

Tältä osin kokoomus on täysin hakoteillä tulonjakokysymyksissä, kun se mittaa yhteiskunnan tulonjakoa prosenteilla eikä markkoilla, ja prosenttipohjainen mittari on täysin kestämaton tulonjakomittari. Kokoomus

johtaa kannattajiaan ja suomalaista palkan-saajaväestöä näillä vertailuilla harhaan ja johtaa itseäänkin harhaan, jos se uskoo siihen, että tuloerot todella eivät lisäänty yhteiskunnassa tällä hetkellä suurituloisille annettavien verohelpotuksien johdosta.

Ed. U. Leppänen: Herra puhemies! Kun tämä hallitus aloitti, se ilmoitti tekevän-sä suuren kokonaisverouudistuksen, ja käsiteltävä laki on tietenkin osa tätä verouudistusta. Täytyy sanoa, että nyt ei enää tämän lain käsittelyn yhteydessä paljon ole hallituksenkaan taholta puhuttu suuresta verouudistuksesta. Kokonaisuutena tämä verouudistus on melko täydellisesti epäonnistunut. Verotus ei ole alentunut, vaan aika huomattavasti kokonaisuutena noussut, menemättä nyt numeroihin. Myöskään verotuksen yksinkertaistamisessa ei ole onnistuttu. Tämä on siis täydellinen tosiasia.

Todettakoon sitten lyhyesti, että muutoinkaan hallituksen talouspolitiikka ei ole onnistunut, ja viime päivien tapahtumat osoittavat kaikkein karneimmalla tavalla, kuinka tämän hallituksen aikana kokoomuksen ja sosialidemokraattien hallitusyhteistyöllä on varsin ihmeellisiä seurauksia. Työehtosopimusvapauteen on puututtu sillä tavalla, että en näe, että enää demokratiassa näin voidaan toimia. Suomesta on tullut todella maa, jossa ei enää ole paljon vapauksia.

Mutta mitä tulee verolakien pysyvyyteen, se on erillinen kysymys ja oikeastaan aika pieni asia sinänsä näissä suurissa kokonaisuuksissa. Mielestäni kuitenkin poliitikoilta täytyy odottaa jotain uskottavuutta kansalaisten suhteen. Sen vuoksi katson, että vaikka nämä verolait eivät ole hyviä eivätkä tyydyttäviä eikä verouudistus ole toteutunut, niin siitä huolimatta periaatteessa tulo- ja varallisuusverolain täytyy olla aina pysyvä. En näe mitään erityistä syytä siihen, miksi sen pitäisi olla yksivuotinen verolaki, koska oppositiolla kuitenkin ei ole todellinen aloite käsissään verolakien säätämisessä. Ei se ole ensi syksynäkään sen paremmin opposition käsissä. Jos tulo- ja varallisuusverolaki äänestetään yksivuotiseksi se merkitsee vain poliittista kannanottoa, enkä näe, että siihen verolaeissa on tarvetta. Sen vuoksi olen käyttänyt järkeäni tässä asiassa ja päätenyt siihen, että kannatan tämän verolain säätämistä pysyvänä.

Ed. Hämäläinen: Herra puhemies! Oppositio on täällä kernaasti puhunut verouudistuksen tulonjaollisesta vaikutuksesta, vaatinut oikeudenmukaisuutta, vaatinut erityisesti lapsiperheiden huomioon ottamista ja hyvin lämmöllä puhunut nimenomaan perheiden tukemisesta. Minä nyt muistuttaisin kuitenkin oppositiota siitä, että esimerkiksi keskustapuolue on vastalauseessaan pitänyt ennallaan kulutusluottojen vähennysoikeuden, kun hallitus vaatii sitä painettavaksi alas, ja hallituksen esityksen jälkeen hallituspuolueiden jäsenet verojaostossa edelleenkin alensivat kulutusluottojen korkojen vähennysoikeutta. Keskusta vaatii paljon suurempaa kulutusluottojen korkojen vähennysoikeutta.

Kun keskusta mielellään puhuu oikeudenmukaisuudesta ja lapsiperheiden tukemisesta ja kansandemokraatit antavat ymmärtää, että keskustalla ja kansandemokraateilla olisi jokin yhteinen veropoliittinen linja, niin minusta tämä jo osoittaa, että jos se yhteinen linja on, niin se on oikeastaan ainoastaan hallitusta vastaan, mutta minkäänlaista asiallista sisällöllistä linjaa ei teidän esityksissänne ole havaittu.

Ed. P. Leppänen: Arvoisa puhemies! Hyvin useaan kertaan olen ilmoittanut ja SKDL:n ryhmän toimesta on ilmoitettu, että meillä on keskustapuolueen kanssa yhteinen linja sellaisissa asioissa, jotka koskevat ihmisten perusturvaa ja pieni- ja keskituloisten verotusta. On kysymyksiä, joissa on eri linja. Olen myös tällä viikolla ilmoittanut sen, että kokoomuksella ja sosialidemokraateilla on ollut yhteinen linja. Useassa tilaisuudessa se on tullut ilmi, ja lehdissä on kirjoitettu, että hallitus on löytänyt yhteisen verolinjan, joka vastaa kokoomuksen tavoitteita.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Moilanen ed. Seppäsen kannattamana ehdottanut, että toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hylättäisiin.

Lisäksi on ed. Moilanen ed. Hautalan kannattamana ehdottanut, sen varalta, että lakiehdotus hyväksyttäisiin, perusteluissa lausuttavaksi:

1) ”Hyväksyessään lakiehdotuksen eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin tulo- ja varallisuusverolain

muuttamiseksi niin, että se edistää työnte-koaa, yritteliäisyyttä, säästämistä sekä koti-maista sijoitus- ja investointitoimintaa.”

2) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin tulo- ja varallisuusverolainsäädännön uudistamiseksi siten, että velkojen korkovähennysoikeus ei suosi avosuhteita ja että lapsiperheet tulevat verotuksessa oikeudenmukaisesti kohdelluiksi.”

3) ”Eduskunta edellyttää hallituksen selvittävän mahdollisuudet tulo- ja varallisuusverolainsäädännön muuttamiseksi siten, että verovelvollinen saa vähentää valtionverotuksessa tulostaan rahalahjoituksen, joka on tehty Suomen valtiolle käytettäväksi Suomen maanpuolustusta edistävään tarkoitukseen, lähetys- tai kansalaisjärjestölle kehitystyöteistyöhön tai humanitaariseen avustustoimintaan kotimaassa tai ulkomailla.”

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Kanerva merkitään läsnä olevaksi.

Puhemies: Aluksi on äänestettävä lakiehdotuksen hyväksymisestä tai sen raukeamisesta.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy toisessa käsittelyssä päätetyn lakiehdotuksen, äänestää ”jaa”; joka ei sitä hyväksy, äänestää ”ei”. Jos vähintään 2/3 annetuista äänistä on jaa-ääniä, on lakiehdotus hyväksytty, mutta muuten se on rauennut.

”Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahde, Ahonen, Aittoniemi, Ajo, Ala-Harja, Alho, Antvuori, Backman, Björklund, Björkstrand, Bärnlund, Donner, Dromberg, Elo, Gustafsson, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hetemäki-Olander, Hietala, Hilpelä, Hokkanen, Holvitie, Hurskainen-Leppänen, Häkämies, Hämäläinen, Ikkala, Jaakonsaari, Jansson, Joenpalo, Jouppila, Joutsensaari, Jurva, Järvenpää, Järvisalo-Kanerva, Jääskeläinen, Kalima, Kalliomäki, Kanerva, Karkinen, Kasurinen, Kautto, Kekkonen,

Kettunen, Knuuttila, Kohijoki, Korkia-Aho, Kärhä, Lahti-Nuuttila, M. Lahtinen, Laitinen, Lamminen, Lapiolahti, Laurila, Lax, U. Leppänen, Liikanen, Lindroos, Linnainmaa, Louekoski, Louvo, Luttinen, Malm, Melin, Metsämäki, Miettinen, Mäkelä, Mäki-Hakola, Mäkipää, Mönkäre, Mörttinen, Niinistö, Nordman, Nyby, Nymän, Ollila, Paakkinen, Paasio, Paavilainen, Paloheimo, Perho, Pesola, Pietikäinen, Pohjanoksa, Pohjola, Puhakka, Puisto, Pulliainen, Puolanne, Pystynen, Rajamäki, Ranta, Rantanen, Rauramo, Rehn, Renlund, Riihijärvi, Rinne, J. Roos, T. Roos, Rusanen, Saarinen, Saastamoinen, Salolainen, Sasi, Savela, Savolainen, Skinnari, Soininvaara, Suominen, Särkijärvi, Taina, Taxell, Tiuri, Turunen, Tykkyläinen, Törnqvist, Uosukainen, Urpilainen, Valli, Valo, Varpasuo, Vastamäki, Wasz-Höckert, Westerlund, Viinanen, Viljanen, Vistbacka, Vuoristo, Vähänäkki ja Zyskiewicz.

”Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

E. Aho, R. Aho, Alaranta, Almgren, Andersson, Anttila, Apukka, Astala, Fred, Hautala, Heikkinen, Helle, Huuhtanen, Ikonen, Isohookana-Asunmaa, Jokinen, Jokinie-mi, Juhantalo, Jäätteenmäki, Kankaanniemi, Kauppinen, Kemppainen, Kietäväinen, Koistinen, Kokko, Kääriäinen, Laaksonen, P. Lahtinen, Laine, Lehtosaari, P. Leppänen, Löyttyjärvi, Maijala, Mattila, Moilanen, Männistö, Nieminen, Pekkarinen, Pelttari, Pesälä, Pokka, Puska, Renko, Ryyänen, Röntynen, Saapunki, Saari, Sarapää, Seppä-nen, Sillanpää, Siuruainen, Stenius-Kauko-nen, Säilynoja, Tenhiälä, Tennilä, Tähkä-maa, Uitto, Wahlström, Vihriälä, Virolainen, Vähäkangas, Väistö, Väyrynen ja Väänänen.

Poissa äänestyksestä ovat edustajat Kuus-koski-Vikatmaa, Myller ja Siitonen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 132 jaa- ja 64 ei-ääntä; poissa 3. (Ko-neään. 18)

Eduskunta on hyväksynyt toisessa käsitte-lyssä päätetyn lakiehdotuksen.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä te-ke-mässään päätöksessä lakialoitteisiin sisäl-tyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Tämän jälkeen on päätettävä perusteluja koskevista ehdotuksista.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Moilasen 1) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Moilasen 1) ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 130 jaa- ja 64 ei-ääntä; poissa 5. (Koneään. 19)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Moilasen 2) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Moilasen 2) ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 130 jaa- ja 54 ei-ääntä, 7 tyhjää; poissa 8. (Koneään. 20)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Moilasen 3) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ed. Moilasen 3) ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 125 jaa- ja 68 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 4. (Koneään. 21)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Eduskunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen toivomusaloitteiden hylkäämisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotukset laeiksi ennakkoperintälain 10 §:n väliaikaisesta muuttamisesta sekä työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 5 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 228

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 86

Suuren valiokunnan mietintö n:o 228

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätehty lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

Poisto päiväjärjestyksestä

Puhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 7) asia.

8) Asetus 10 päivältä marraskuuta 1989 kehitysmaista peräisin olevien tavaroiden tulli- ja tuontimaksuetuksista annetun asetuksen muuttamisesta

Ainoa käsittely

Mainittu asetus (A n:o 34)

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 90

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 90.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Valtioneuvoston päätös 19 päivältä loka-kuuta 1989 eräiden hedelmien tullien ja vehnägluteenin tuontimaksun väliaikaisesta muuttamisesta

Ainoa käsittely
Sanottu päätös (VNP n:o 5)
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 91

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 91.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

10) Hallituksen esitys n:o 239 vuonna 1988 pidetyn 75. Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymien yleissopimusten ja suositusten johdosta

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto sosiaalivaliokunnalta.

Puhemies: Edustajille jaettu hallituksen esitys n:o 241 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Hallituksen esitys n:o 241 laiksi eräiden luovutusvoittojen verotuksen väliaikaisesta huojentamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Soininvaara: Herra puhemies! Kannatan sinänsä valiokuntaan lähettämistä, mutta totean, että tämä on yhteiskunnalta kyllä häpeällinen antautuminen, kun ei saada

aikaan sellaista lunastuslakia, jossa ansioton arvonnousu leikataan. Nyt annetaan maakeinottelijan rahastaa täysin siemauksin ja vielä verovapaasti. Minusta tämä on häpeällistä.

Ed. Zyskowicz: Arvoisa puhemies! En olisi tässä yhteydessä lunastuslaista puhunut mitään, vaan todennut, että hallituksen esitys on myönteinen toimenpide, jolla yritetään helpottaa kuntien maanhankintaongelmia. On erittäin hyvä, että hallitus on tällaisen esityksen eduskunnalle antanut. Kiinnittäisin samoin kuin kokoomuksen eduskuntaryhmä eilen huomiota siihen, että puolen vuoden voimassaoloaika vaikuttaa hyvin lyhyeltä, vaikka laki onkin kokeiluluonteinen. Toivoisin, että valtiovarainvaliokunta tähän asiaan kiinnittäisi huomiota ja omalta osaltaan selvittäisi, eikö olisi mahdollista pidentää lain voimassaoloaikaa esimerkiksi vuoteen.

Ed. Pekkarinen: Herra puhemies! On hyvin helppo yhtyä siihen, mitä ed. Zyskowicz edellä sanoi. Laki ei missään tapauksessa täytä niitä odotuksia, mitä idean toteuttamiseksi kunnolla toimivalta lailla edellytetäisiin. Laki tulisi todellakin saattaa olemaan voimassa vähintään kalenterivuoden. Kernaasti kannatan ed. Zyskowiczin tekemää ehdotusta. Ja edelleen tuosta voitosta ei vain puolet, vaan myyntivoitto kokonaan pitäisi näissä tapauksissa säätää verottomaksi.

Ed. E. Aho: Herra puhemies! Minäkin pyysin puheenvuoroni vastatakseni ed. Zyskowitzille. On totta, että lakiin sisältyy epäkohta, että sen määräajaksi ehdotetaan puolta vuotta. Muutenkin se on teknisesti hyvin ongelmallinen, ehkä jollain lailla kuvaava esimerkki siitä, miten yksinkertaista verolainsäädäntöä Suomessa tällä hetkellä tuotetaan. Kukaan ei oikein valtiovarainministeriön ulkopuolella pidä tätä lainsäädäntöä hyvin laadittuna ja oikein valmisteltuna.

Mutta jos ed. Zyskowicz todella on tuota mieltä ja hänen ryhmänsä on tällä kannalla, niin luulen, että me kyllä pystymme voimia kokoamaan valtiovarainvaliokunnassa niin, että yhdessä viimeistään täällä salissa saamme lain korjatuksi tältä osin.

Ed. Seppänen: Herra puhemies! Jos täällä puhutaan kunnille myydyin maan luovutusvoittojen verovapaudesta, joka ei ole

päiväjärjestyksessä, niin käytänpä minäkin puheenvuoron ja ihmettelen, mistä se asia päiväjärjestykseen tuli. Itse asiassa ihmettelin samaa asiaa jo valtiovarainvaliokunnan verojaostossa tänä aamuna, mistä se asia sinne niin yllättäen tuli. Koko syksy on ollut aikaa valmistella lainsäädäntöä tässä asiassa. Sitten se tulee joulukuun 15 päivänä kello 10.30, ja sitä ollaan samana päivänä jo viemässä läpi esittelyn ja ensimmäisen ja toisen käsittelyn.

Mielestäni tämä on aika erikoinen tapa hoidella lainsäädäntöä tässä maassa. Tämä on kohtuutonta hallitukselle, jonka edustajat eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostossa eivät tienneet, miten lasketaan tämän veron perusteella tulevat veroetuudet. Tämä on täysin kohtuuton myöskin oppositiota kohtaan, joka ei voi tässä tilanteessa esittää edes kunnollisia vastalauseita valmisteluajan puuttuessa. On se ihmeellistä, jos täällä pitää vastalauseet näinkin merkittävään lakiesitykseen tehdä ilman, että on tilaisuutta minkäänlaiseen valmistautumiseen.

Tämä lakihan osoittaa sosialidemokraattien todellisen lepsuuden näissä kysymyksissä. Ei ole käytetty hyväksi niitä lunastuslainsäädäntöön liittyviä mahdollisuuksia, joita kunnilla on hankkia maata. Sen sijaan ollaan menossa veroporkkanoiden hyväksikäyttämiseen. Sosialidemokraatit ovat antamassa valtaa markkinavoimille. Ministeri Liikasen eilen käyttämät puheenvuorot asettuvat omaan arvoonsa, kun hän vaati, että markkinavoimia pitää saada jollakin tavalla järjestykseen. Sosialidemokraatit ovat menneet markkinavoimien mukaan ja luopuneet siitä työväenliikkeen, vasemmiston perinteisestä tavasta, että maa ja sen ansioton arvonnousu pitää leikata.

Ed. Zyskowiec: Arvoisa herra puhemies! Keskustan edustajille toteaisin, että kokoomuksen eduskuntaryhmä todellakin toivoo, että lain voimassaoloaika voitaisiin pidentää yhdeksi vuodeksi. Mutta tässäkin asiassa, kuten olette huomanneet myös muissa asioissa, pyritään eduskunnassa luonnollisesti laajaan yhteisymmärrykseen hallituspuolueiden välillä ja myös hallituksen ja eduskunnassa olevien hallitusryhmien edustajien välillä. Toivon, että yhteisymmärrys tällaisesta muutoksesta voitaisiin eduskunnan valtiovarainvaliokunnassa saavuttaa.

Mitä tulee keskustan kritiikkiin muutoin, että tämä laki on liian vähäinen, niin on pakko todeta, että silloin kun keskusta oli hallituksessa — ja sitä aikaa kesti kyllä hyvin monta vuotta — tällaista lakiesitystä ei saatu eduskuntaan ollenkaan.

Ed. Seppäselä, kun hän syyttää, että sosialidemokraatit ovat antamassa valtaa markkinavoimille, olisin vain kiinnittänyt huomiota siihen, että niissä maissa, missä ed. Seppäsen toverit ovat vallassa tai ovat ainakin äskettäin olleet vallassa, markkinavoimille on annettu huomattavasti enemmän valtaa viime aikoina.

Ed. E. Aho: Arvoisa puhemies! Ed. Zyskowiecille toteaisin, että tämän lain tarve on syntynyt tämän vuoden alusta, jolloin myyntivoittojen verotusta kiristettiin, jonka seurauksena kuntien maanhankinta on vaikeutunut. Siitä on ihan selviä tilastotietoja käytettävissä. Voimme palata niihin, kun tämä asia tulee tänne saliin. Se on tullut selvästi näkyviin. (Ed. Pekkarinen: Asiantuntijalausunnoissa!) — Asiantuntijalausunnoissa, yhteyksissä, jotka tulevat esille, kun tähän asiaan toisen käsittelyn yhteydessä ehkä perusteellisemmin palataan.

Mitä tulee siihen, miten muutoksia lakeihin saadaan, ed. Zyskowiec, meillä on sen verran kokemusta hallitusyhteistyöstä, että niitä ei saa toivomalla, vaan niitä saa tahtomalla.

Ed. Särkijärvi: Herra puhemies! Täällä on ainakin kolmessa puheenvuorossa ymmärretty väärin tämän lain tarkoitus ja käytäntö.

Ensinnäkin tähän tarkoittaa sitä, että valtio tukee itse asiassa kuntia omalla verosuudellaan. Tokihan on niin, että kunnalliset päätöksentekijät tietävät ja osaavat laskea, kuinka paljon maan myyjä saa rahaa verotuksen jälkeen käteensä. Tällaisessa tapauksessa ei tietenkään kunta osta samalla hinnalla kuin yksityinen tai jokin yritys, joka maata ostaisi. Tällöin ei myöskään synny mitään erityistä etua maan myyjälle, mutta sen sijaan kylläkin kunnalle.

Toinen seikka, josta äsken puhuttiin, on lain määräaika. Ensimmäisen vuoden budjetit on kunnissa varsin pitkälle käsitelty ja useissa tapauksissa loppuun lyöty, ja ne rahat, jotka on varattu maan ostamiseen, voidaan aivan

yhtä hyvin käyttää 6 kuin 12 kuukaudessa, kun niitä ei mistään kuitenkaan tällä välillä tulisi lisää.

Ed. Seppänen: Herra puhemies! Tämä lakiesitys poikkeaa perusteellisesti siitä verouudistuksen päämäärästä, että kaikki tulot pitäisi saada verotuksessa samanarvoiseen asemaan. Nyt ollaan pääomatulot, jotka tässä tapauksessa ovat myyntivoittoja ja peräisin muista kuin näiden ihmisten itsensä tekemästä työstä eli lähinnä Luojan työstä, kun Luoja on luonut maan, jota nämä ihmiset myyvät toisille, tässä tapauksessa ollaan myyntivoitot asettamassa muita tuloja etuoikeutetumpaan asemaan. Siinä mielessä olen hämmästynyt, että sosialidemokraatit ovat sallineet tällaisen lainsäädännön voimaan astumisen. Eikö olisi syytä, kun on sentään valtiovarainministerikin sosialidemokraateilla, ajella sen tyyppistä politiikkaa, että pitäydyttäisiin verouudistuksen niissä periaatteissa, jotka ovat hyviä, oikeudenmukaisia ja tasa-arvoisia?

Näyttää siltä, että sosialidemokraattien ollessa hallituksessa pääomatulot eivät tule samaan asemaan muiden tulojen kanssa. Päinvastoin pääomatulot lisääntyvät ja ovat saajilleen entistä etuoikeutetumpaa ja nimenomaan veroetuoikeutetumpaa tuloa. Korot ovat tällä hetkellä pääomatulon saajille enätyskorkeat. Vuokrasäännöstelystä ollaan luopumassa sillä perusteella, että vuokranantajien täytyy saada pääomalle korkeampi tuotto. Osinkoverotusta ollaan helpottamassa, siirtymässä osinkojen veronhyvitysjärjestelmään, ja nyt tulee sitten vielä myyntivoittojen verovapaus tilapäisluonteisesti voimaan niille, jotka myyvät maata. Sosialidemokraatit ovat tässä yhteydessä reivaamassa kursiaan perusteellisesti.

Vaikka Itä-Euroopassa ollaan markkinavoimille tekemässä tilaa, mielestäni se ei ole peruste sille, että suomalaisessa yhteiskun-

nassa lisätään pääomatulon saajien etuoikeuksia eikä edes pyritä perinteiseen tasa-arvoon tulolajien verokohtelussa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

ensi tiistain täysistuntoon

11) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 9 (K n:o 9)

ensi maanantain täysistuntoon

12) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 93 (HE n:o 106)

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Mäki-Hakola: Herra puhemies! Ilmoitan, että valtiovarainvaliokunta kokoontuu heti tämän täysistunnon päätyttyä.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 15.

Täysistunto lopetetaan kello 13.45.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Erkki Ketola

